

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 25.

Lýsingaprisur fyri þetta grein: 30 oyrt. á forsiðuni,
20 oyrt. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst
avsláttur í prisinum.

Leygardagin 18. juni 1938.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsinum, brævasvarnarstøðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

12. árg.

**Hevur Jóanes bóndi vinnuflokksmaðurin
nýggi longu gingið kanossagongu og fallið
á knæ fyrri sjálvstýrisflokkinum?**

**Ella roynir sjálvstýrisflokkurin at fiska fyrri
borð lopna høvding sín aftur?**

Flestir menn hildu grund vera til at gratulera sjálvstýrisflokkin við, at vinnuflokkurin var farin avstað við Jóanes bónda høvdinga teirra. Tí sum hann seinastu árin hevði borð segt at, sá tað ikki betur út, enn hann hevði skotið sannan sjálvstýrispolitikk aftur um persóns- og státtapolitikk. Og lá eisini mongum sjálvstýrismanni lættari á baki aftaná boðini um, at Jóanes bóndi Patursson hevði »deserterað».

Men tað tykist, sum um báðir partar geva út, so ikki hvor tægr skal slíta, men drígið kann verða inn aftur og saman aftur tað, ið fyrri mannaeygum verunliga var stókt og slitið burtur.

At tað ikki er heilt einki í hesum her »Tingakrossur» »interjú» við Jóanes bónda prógv fyrri. Her letur Jóanes sum einki var hent. Hann er tann sami, sum hann hevur verið í 30—40 ár í politikki, heldur hann. Hansara atkvøða fyrri ómaga-uppskoti vinnuflokksins, hansara lop frá gomlu partamonnum sínum, hansara gevan seg upp í ein bakstrevandi státtapolitikk, ið einans hevur smáligar privátpersónligar interessur at verja o. s. fr. — tað tykist einki at hava siga hjá honum og heldur ikki hjá málagnu sjálvstýrismanna. Hann er tann sami! Og blaðið tykist einki at hava at bera ímóti, men heldur at vera fegið yvir at sleppa ligandi at ásanna og eisini latast sum einki var hent.

Beinar og reinar linjur dugir eingin at finna her, og ein freistast tí at spyrja: Ræðist sjálvstýrisflokkurin fyrri stórra fráfalli við falli sjálvstýriskruppsins, og roynir málagnu hansara tess vegna at dyrgja eftir at fáa hann um borð aftur? Ella er tað so áfatið, at Jóanes bóndin er við at »suppdaga», at hann druknar með alla við vinnuflokkinum og tí skundar sær at ganga kanossagongd, fyrst til »Krossin» og síðan til flokksdóm á skákunum á Føroya lotting?

Ein »rebase», sum er athugasligur »psykologisk» sæð! Tað er ikki hitt minst forvitnisligasta at

fylgja við og kanna deyðsteklini.

At vinnuflokkurin, Jóanesar bóndans atburður og sjálvstýrismanna orkuloysi yvir fyrri hesum manni eru iðin uppá syndring av sjálvstýrisafturhaldinum — tað er eyðsæð.

**„Dimma.“
- og hin viðvenda holan.**

**Hon kom at vísa okkum ranguna,
tá ið hon vildi sýna ta pyntaðu
rættuna.**

Veikur kennur hann seg at standa, ið ikki torir at vera kendur við gervingar sínar. Hetta má sigast um sambandið, ifall seinasta »Dimmaletting» skal sigast at vera málagnu fyrri tí. Í oddagreinini roynir blaðstjórin at smyrja eina fyrri góðtrúnar sambandsmenn — ið einki lesa uttan »Dimma» — leskiliga søgu um, hvussu sambandið stendur einsamalt móti sjálvstýrismonnum, vinnuflokksmonnum og javnaðarmonnum. Blaðið talar sum hesir triggir flokkarnir vóru ein samanklúndur meirluti! Og so roynir tað at kasta alla ábyrgd, alt andsvar frá sær bæði fyrri finansplán, inntøkulógir og annað, ið tingið hevur viðtikið.

Máti skal vera við, um ikki verður gingið ov langt út í vesældomin. So gamalt, sum blaðið er, mátti tað skilt, at tað á ongan hátt fer at bera til hjá tí at kasta alt andsvar, alla ábyrgd frá sær, sum ikki sleppst frá. Tað mátti duga at rokna so frætt út, at um so Føroyingar yvirhøvur ikki higartil vita fulla greiðu á sambandsins stóðu á tingi tey tvey seinastu árin, so vilja mótskudmennir sum svar uppá tilfikt »luskar» og krjúpan frá andsvárinum sjálvandi greiða lesarunum frá, at tað er ósatt, at vinnuflokkurin og javnaðarmenn saman við sjálvstýrismonnum eru hin avgerandi meirluti á tingi; tað eru kanska bara eini tvey uppskot, sum vinnuflokkurin hevur stemmað við javna-

aðarmonnum, tá ið sambandsmenn ikki hava verið við, at allir sambandsmenn greiddu atkvøðu fyrri inntøkumálunum, sum »Dimma» nú tykist at ganga saman við vinnuflokkinum í at ynskja deyð og forðomd til heljar; vinnuflokkurin og »Dimma» ganga her og leiðast so hjartaliga, so rorandi samd.

at allir sambandsmenn eru gingir við til finanspláns-uppskoti, hitt gamla, ið varð viðtikið, og hitt nýggja, ið nú skal viðgerast niðri, meðan vinnuflokkurin stóð einsamallur og goyði sum varðhundur í »Dagblaðnum»?

at sambandsflokkurin hevur stórsta andsvárið á tingi, tí hann er stórsti flokkurin á tingi við rætti til formannin.

Hetta er hin »pena» »Dimmaletting», hin moralska, ið gevur seg út fyrri at umboða hitt »ærbara» — og so hevur hon tilfika rangu! — Men tilfukur moralur man fara, og má fara at hevna seg.

**Einar Kvaran
deyður.**

Stósta sunnudag doyði íslendska skaldið Einar Kvaran, 80 ára gamalur.

Einar Kvaran læs í Keypmannahavn. Var í fleiri ár í Amerika, har hann var blaðstjóri á einum blaði, sum verður útgivið á íslenskum máli. Heim afturkomin til Íslands gjordist hann blaðstjóri har og forði íslendskt blaðlív inn á nýggjar livgevandi leiðir. Frísinnar maður var, politiskt og religiøst. Hann stóð á odda í stríðinum fyrri íslenskum sjálvstýri og var ein harður stríðsmaður í hesum stríði.

Einar Kvaran var ein slóðbróttarin fyrri íslenskum bókmentum; hann hevur skrivað hópin av sjónleikum (drama) og romanum. Tað var sum skald, hann hevði stórstan tyding. Í einum skrifti, sum út kom fyrri nokrum árum síðani, mótprógvur hann tær grundir, Danir framseta fyrri einum politiskum sambandi millum Ísland og Danmark.

Henda gamla hetjan hevði vunnið sær orð av at vera mæstasta skald Íslands á okkara degum, og er tað einki at ivast í, at Einar Kvaran verður sagnaður, sjálvandi mest í Íslandi, men ikki einans har, eisini í øðrum londum, og tá helst í Norðanlondum, verður hann sagnaður.

Kina.

Kinesiskir hermenn hava sprongt burtur demmingarnar í fleiri støðum fram við »hini gulu ánni», og vatnið floymir út yvir dalarnar. Vatnflóðin økist í hvørjum av regninum, ið streymar niður. Hetta herverk Kinamanna er gjørt fyrri at fora Japanarunum í framgongu teirra har á leiðini og so vítt møgulegt at oyðileggja kríggstólk og ambóð.

Teir japansku hermennir her á leið arbeida saman við kinesiskum bøndum uppá at typa fyrri vatnflóðini; men hetta tykist at vera vónleyst.

Talið á teim, ið hava latið liv vegna vatnflóðini kann ikki ætlast. Japanarar siga seg at hava mist nakað av herfolki, men ikki nógv. Yvir 1000 kinesiskar bygdur eru oyðilagdar av vatnstreyminum og hópur av fólkinum

druknað. Japanskar flúgvumaskinur tveita sandsekkir niður til fólkið, ið arbeidir uppá at demma fyrri vatninum.

Henda vatnflóðin er av teim allrastórstu, sum menn vita um at siga, og eydnast tað ikki at steðga henni, áðrenn hon kemur til vøtnini við Yangtsekiang, hvat møguleigleikarnir eru smár fyrri, so rokna teir við at hon verður so umfatandi, sum aldri áður er sæð, og so ræðuliga oyðandi, sum eingin veit um at siga fyrr. Um tað ikki eydnast at typa fyrri floyminum, so kann tað roknað við, at hann kemur til vøtnini einaferð sunnudagin.

Eftir Yangtsekiangánni eru japansk herskip farin langt inn í landið, har tey hava tikið byin Anking.

**Á Føroya lottingi
í eykatingsetuni 1938.**

Finansplánsorðadrátturin.

(Framhald.)

A. Samuelsen

ásannaði frágreiðingina hjá Johan Poulsen — sambandsflokksins vegna. Til Mitens spurning, um hann visti nakað at siga viðvíkjandi inntøkumálunum, svaraði hann: Inntøkumálini vóru ongatið framlegd á ríkisdegi í vetur. Grundirnar fyrri hesum vóru, helt hann, at tá ið tað nú skuldi forhandlast um finansplánin, so kundu inntøkumálini takast við undir samráðingina. Fleiri samráðingar vóru bíðnar at vera ópraktiskar.

Vildi ein ikki hava samráðingar, kundi ein tað fyrri honum. Tað var ikki honum stórt ímóti. Hann hevði jú í sínari tíð verið hart ímóti finansplánsamráðingum, meðan teir menn, sum nú latast at vera ímóti, vóru himmalgláðir fyrri at sleppa niður til samráðingar.

Viðvíkjandi kommissionini vildi hann siga, at tann kritikur,

ið móti henni var vendur, var ikki grundaður. Hvi skuldi kommissionin ikki fáa loyvi at nýta lottingshúsið? Limirnir vóru »openir» menn.

Talarin spurdi tingmenninar, hvussu teir stillaðu seg til hin nýggja plánin, ifall vit fingur allar 6 milliónurnar ímóti, at vit rindaðu t. d. 1/4 av teim. Hvaðani skuldi peningurin takast? Hann bar ótta fyrri, at tingið fór ikki at klára tað. Tingið hevði jú longu disponerað yvir teim nýggju inntøkunum, fyrri ein part ið hvussu var.

Talarin fanst harðliga at Chr. Holm-Jacobsen. Hann helt tað ikki vera samvitiskult av H.J. at beyka alla skuldina fyrri ter ringu tíðirnar á finansplánin. Hvat kundi finansplánurin gera við, at eingin fiskur var á Suðurlandinum, at kríggj var í Spania? Fiskiskapurin hevði svikið, tí hevði eisini skattainntøkan hjá landinum svikið. Hetta kundi ikki roknað við í finanspláninum; tí var roknað feil; men tað kundi henda ein og hvønn. Talarin gav so eina hvassa atfening at tí, sum vinnuflokkurin hevði flutt fram, so blóðskeivt og galið tað var.